



# FÖRENINGEN FÖR FAMILJECENTRALERS FRÄMJANDE

## VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2017

### Inledning

Åter igen nalkas ett år mot sitt slut. Föreningens erfarenheter och synpunkter har under året efterfrågats både regionalt, nationellt och internationellt, vilket känns glädjande då ett av föreningens mål just är att öka kunskapen bland beslutsfattare om förebyggande insatsers värde.

När vi nu blickar tillbaka och ser vad året innehållit för föreningen kan vi konstatera att:

– Verksamhetsåret 2017 har varit ett år där FFFF tagit ytterligare ett kliv framåt på vägen som en viktig nationell aktör inom föräldraskapsstöd. Vi har haft återkommande träffar och samtal med Myndigheten för Familjerätt och Föräldraskapsstöd (MFoF). Under året har vi även bjudits in och deltagit i nationella diskussioner och ingått i referensgrupper kring viktiga framtidsfrågor ex en om barn och ungas psykiska hälsa.

– Föreningens nationella familjecentralskonferens är nu den största och kanske även den viktigaste konferensen inom området. Konferensen är en årlig mötesplats, där vi alla har samma fokus, och en möjlighet att få utveckla sig och sitt arbete. Årets konferens i Gävle hade som tema *“En värld i förändring -om integration, relationer och bemötande”* men jag tänker att det i år också var en konferens i förändring. Konferensen har de senaste åren vuxit och vi har tidigare år inte kunnat ta emot alla som önskat komma. Det är fantastiskt att vi har ett så stort intresse för konferensen och samtidigt har det varit beklagligt att alla som önskat delta tidigare år inte kunnat erbjudas plats. Att vi nu i Gävle kunde tillmötesgå och erbjuda alla en plats kändes mycket tillfredsställande.

– Den 2 juni la Kommissionen för jämlik hälsa fram sin rapport: *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa – Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa* SOU 2017:47. Rapporten identifierar sju centrala livsområden i arbetet med jämlik hälsa, där det första är insatser i det tidiga livet. "Ojämlighet genom olika möjligheter i det tidiga livets villkor medför att barn har skilda förutsättningar att utvecklas. Under de första levnadsåren läggs grunden för barnens fysiska, sociala, psykiska och kognitiva förmågor. Inriktningen för att åstadkomma en god och jämlik hälsa bör därför vara att skapa, stötta och stärka en god start i livet genom att alla barn ges grundläggande förutsättningar att utifrån sina villkor utveckla sina förmågor. Viktiga förutsättningar för det är en jämlik mödra- och barnhälsovård, en likvärdig förskola av hög kvalitet. Rapporten belyser familjecentralen som en unik arena för detta arbete.

Jag och resten av styrelsen ser med spänning fram emot 2018, ett nytt år med nya utmaningar och fokusområden. Avslutar med att skicka med er något som Abraham Lincoln så klokt sa; "Det bästa med framtiden, är att den kommer med en dag i sänder."

**Hälsningar styrelsen/genom Åsa Pettersson, Ordförande**

## **1. Styrelsearbete**

Styrelsen har under 2017 haft 16 protokollförda möten - varav 12 telefonmöten - och däremellan mail- och telefonkontakter. Kontakten med medlemmarna har gått via mail till regionala kontaktpersonerna, hemsidan eller genom mail till [info@familjecentraler.se](mailto:info@familjecentraler.se) som någon i styrelsen har ansvaret att bevaka.

## **2. Extern kontorstjänst**

Magdalenas kontorstjänster i Uppsala har tillsammans med styrelsen gett våra medlemmar tillgång till en hemsida där vi har:

- En uppdaterad medlemsförteckning
- Lagt in senaste nyheter om familjecentralsnära ämnen
- Konferensdokumentation från både regionala och nationella konferenser.

Magdalenas kontorstjänster har också ansvarat för fakturering, bokföring och kvartalsvis framtagning av avstämd balans – och resultatrapport i samråd med kassören.

## **3. Föreningens ekonomi**

Föreningens ekonomi utgörs av medlemsavgifter och eventuella intäkter från föreningens årliga konferens. Föreningen har i dagsläget 288 betalande medlemmar. Årets konferens i Gävle gick med förlust. Föreningen har i dagsläget en ekonomi i balans. Föreningen har även haft ansvar för SAM projektet och dess ekonomi. SAM projektet avslutades under 2017.

## **4. Årsmöte och konferens 2017**

Den 16–17 maj 2017 var det konferens och årsmöte på Gavlerinken i Gävle. Konferensen arrangerades av föreningen FFFF tillsammans med Region Gävleborg och Gävle kommun. Temat var: "En värld i förändring" - Om integration, relationer och bemötande.

Familjecentralen har en unik möjlighet att möta och se alla – barn och vuxna – utifrån deras olika förutsättningar och att fånga deras behov av olika slag. Samtidigt lever vi i en värld i förändring. Det påverkar familjecentralernas arbete i vardagen. En sådan förändring är att vi i ökad utsträckning möter människor med värderingar, religioner och erfarenheter som skiljer sig från våra. Grunden för ett bra möte är att kunna sätta sig in i den andra personens situation. Ju bättre man blir på att göra det, desto bättre blir mötet. Våra värderingar och fördomar återspeglas i vårt sätt att förhålla oss till varandra. Vi behöver bli medvetna om vilken verklighetsuppfattning vi själva har och hur den påverkar synen på den person vi möter. Alla människor har, som en föreläsare uttryckte det, ett personligt ansvar för integration och segregation i vårt dagliga sätt att bemöta människor. Så fort jag möter en människa har jag ett ansvar. Det är en del av att vara människa. Om detta och om andra förändringar vi möts av samt hur vi som arbetar på familjecentral ser på oss som integrationsaktörer, handlade den nationella familjecentralskonferensen 2017 om.

Se konferensdokumentation och utvärdering på hemsidan [www.familjecentraler.se](http://www.familjecentraler.se)

## **5. Arbeta för ett nationellt/regionalt ansvarstagande och samordning för stöd och utveckling av familjecentralerna**

### **- SKL nätverk för att stärka barns rättigheter**

FFFF ingår i SKL:s barnrättsnätverk för landsting och regioner. Målet med nätverket är att förverkliga arbetet med barn- och ungas rättigheter genom ökad kunskap och erfarenhetsutbyte. Nätverket samlas två gånger per år till ett tvådagars internat.

På träffarna har vi under 2017 fått ta del av nyheter från myndigheter och departement (ex Socialdepartementet, Socialstyrelsen och migrationsverket) som rör barnrättsfrågor. Vi har lyssnat på Mikael Thörn från Regeringskansliet/Länsstyrelsen i Östergötland som berättat om Barnäktenskap-hur hanterar vi det i Sverige. Vi har delgivit varandra goda exempel exempelvis lyssnat på hur bla kommunförbundet Skåne arbetat med Nyckeltal och uppföljning av barnkonventionen, Västra Götaland berättade om Regionala utveckling-ett vidgat perspektiv. Vi har haft workshop tillsammans med Barnombudsmannen angående deras uppdrag kunskapslyftet om Barnkonventionen samt hört Kenneth Ljung från Barnombudsmannen berätta om ”prövning av barnets bästa”.

Representant för föreningen är Åsa Pettersson.

- **Storstadsnätverket för familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler.**

Nätverket är till för:

Inspiration, Erfarenhetsutbyte, Information, Kontakter och Kompetensutveckling – lära av varandra

Alla tre storstäderna arbetar aktivt med jämlika livsvillkor och hälsa. En viktig del av detta arbete handlar om barns uppväxtvillkor. Nätverket kan bidra till att driva arbetet med jämlika livsvillkor och hälsa framåt. Nätverket vill ha specifika frågor på dagordningen, t.ex. föräldraskapsstöd och samverkan.

I nätverket kan alla tre storstäderna samla sig i olika frågor för att driva gemensamt mot nationell nivå. I nätverket ingår Malmö, Göteborg och Stockholm och varje storstad/region avgör själva vilka som ska delta från respektive organisation. Vilka som deltar kan variera över tid beroende på punkter på dagordningen och var i processen som respektive organisation befinner sig.

Representant för föreningen är Anna-Maria Troedsson

- **Systematisk utveckling av familjecentraler**

Syftet med nätverket är att utbyta erfarenheter om hur man skulle kunna tänka kring uppföljning och utveckling av familjecentraler. Det finns idag ingen forskning som kan visa på att familjecentraler är bättre än annan typ av verksamhet, men vi vill genom detta nätverk synliggöra vad som kan vara verksamt för en familjecentral och hur man kan följa upp sin verksamhet.

Ansvarig för nätverket är Helena Wiklund, Projektledare Uppdrag psykisk hälsa i Stockholms län och Fredrik Lindencrona FoU-ansvarig och internationell samordnare SKL.

Representant för föreningen är Anna-Maria Troedsson

- **Remissvar till Socialdepartementet**

Styrelsen har besvarat remiss från Socialdepartementet om *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa - Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa* (SOU 2017:47 S2017/03553/FS). Vi har skickat in synpunkter som berör kapitel 4 med fokus på område 4.1 - *Det tidiga livets villkor*. Vår uppfattning är att kommissionens arbete är gediget och ger en överskådlig och tydlig bild av det aktuella hälsoläget och dess skillnad samt de faktorer och områden som påverkar varandra.

FFFF ställer sig positiv och delar kommissionens uppfattningar och slutsatser i den beskrivna problembilden i området *Det tidiga livets villkor*. FFFF ställer sig bakom åtgärderna och har förslag om förtydliganden. Våra förslag om förtydligande handlar om att förstärka samverkan i form av familjecentral samt att ge förutsättningar för samverkan för att sätta barn och familjers bästa i centrum i arbetet med att minska ojämlikheten i hälsa.

**6. Stimulera till fortsatt utveckling av regionala medlemsnätverk**

För åttonde året i rad samlades FFFF:s regionala kontaktpersoner och styrelsen på Sättra Bruk, tack vare samverkan med Stiftelsen Allmänna barnhuset. Träffen ägde rum den 6–8 september. I år deltog representanter ifrån i stort sätt alla län i vårt avlångs land, endast Västmanland, Göteborg och Fyrbodal saknades.

Syftet med seminariet är att utbyta erfarenheter mellan de regionala nätverken tillsammans med styrelsen och att stärka familjecentralernas fortsatta utvecklingsarbete på lokal, regional och nationell nivå.

Under dagarna arbetade vi tillsammans med flera teman:

1. Gå hem, gå ut – kom hit! Kreativa lösningar på familjecentralen för att alla familjer ska nås av stödet. Dialogcafé- strategier och alternativa lösningar på familjecentralen.
2. Familjecentralen och det nationella stödet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Lovisa Kim, handläggare MFoF.
3. Familjecentralen Mörmo Gård - En plats för alla, Eva Vilhelmsson, kurator.
4. Förälder i Landskrona, Christine Lennartson, bitr. enhetschef IFO, Ängelholm, ansvar för familjecentralerna.
5. "Läsmuskler för små" ett bokstartsprojekt i Ulricehamns kommun, Helena Unosson Föräldrastödsutvecklare
6. Hembesöksprogram i olika former, Marianne Gabrielsson, Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Stockholms stad
7. Amningsträffar i Hässleholm - Jenny Sedin, barnmorska Familjens hus Hässleholm
8. FFFFs styrelse bjuder in till dialog om föreningens arbete och aktuella frågor. Ämnen som togs upp var bland annat Almedalen, Barnrättsdagarna och presentation av nya dokument såsom Konferensansökan, Uppdragsbeskrivning till RK och Styrning och samordning på FC

Vill ni läsa mer om detta så finns all dokumentation på hemsidan under regionala nätverk.

Styrelsen skickar regelbundet ut information genom mail till de regionala kontaktpersonerna.

## **7. Stödja utvecklingen av de olika professionernas yrkesroller för att främja det förebyggande arbetet och samverkansprocessen inom familjecentralen.**

### Socionomernas roll på FC

Eftersom dokumentet om socionomens roll på familjecentralen har några år på nacken beslöt styrelsen under 2016 att revidera dokumentet och tillsatte en arbetsgrupp för detta. Arbetet har pågått under året och den reviderade versionen planeras att vara klar till familjecentralskonferensen 2018.

### Pedagogernas roll på FC

Rapporten om pedagogens roll på FC lanserades på den nationella konferensen i Göteborg maj 2015. Under 2017 har rapporten funnits tillgänglig för nedladdning på vår hemsida [www.familjecentraler.se](http://www.familjecentraler.se) Under den nationella familjecentralskonferensen i Gävle fanns den tillgänglig för påseende vid föreningens bord.

### Mödrahjälsövårdens roll på FC

En arbetsgrupp bestående av barnmorskor verksamma på FC från Skåne, Västra Götaland och Norrbotten sätts samman under 2017. Syftet är att arbeta fram ett dokument som ska beskriva barnmorskans roll på FC. Arbetet förväntas färdigställas under kalenderåret 2018.

### Barnhälsovården roll på FC

På FFFF:s hemsida finns sedan april 2016 rapporten om "BHV:s roll på Familjecentralen". Den blev klar lagom till årskonferensen i Jönköping 2016 och delades ut under konferensdagarna. Den sprids via nationella BHV nätverken och via FFFF hemsida.

### **8. Verka för att sprida lärande exempel för familjecentralernas verksamhet**

Spridning av goda exempel, dokumentation från den nationella konferensen, de regionala kontaktpersonsdagarna och informationsmaterial om familjecentraler finns tillgängligt på föreningens hemsida [www.familjecentraler.se](http://www.familjecentraler.se). Styrelsen gör utskick med aktuell information och utbildningar som rör familjecentraler till medlemmarna via de regionala kontaktpersonerna ute i landet.

Tyvärr har vi under den senare delen av 2017 haft problem med hemsidan och vår mejladress [info@familjecentraler.se](mailto:info@familjecentraler.se). Vi har behövt återskapa hemsidan och de länkar som funnits på hemsidan.

### **9. Forskning och utvärdering**

FFFF ska stödja forskning och utveckling av familjecentraler på flera nivåer. Föreningen stödjer bland annat utvecklingen av varje professions yrkesroll för att främja förebyggande och samverkande processer, delar som är viktiga för att stärka och utveckla arbetet på en familjecentral.

Styrelsen fortsätter samarbetet med MFoF (Myndigheten för Familjerätt och Föräldraskapsstöd) för att driva utvecklingen av landets familjecentraler där utvärdering är en del.

### **10. Internationellt erfarenhetsutbyte**

FFFF är medlem i organisationen Eurochild. Marie Cesares Olsson representerar styrelsen i Eurochild och dess arbetsgrupp "Familj och föräldrastöd". Målet för styrelsens arbete för 2017 var att aktivt delta i det europeiska nätverkets arbete. Under året har vi medverkat vid årsmötet.

- Eurochild General Assembly (årsmöte) var den 5-6 april i Bryssel. Marie C O deltog. En styrelseledamot skulle ersättas och det fanns tre kandidater. Efter röstning valdes Sean O'Neill från Children in Wales, UK, in för att ta över efter George Bogdanov från National Network från Children i Bulgarien. Även några nya medlemmar fick godkänt att vara medlem och några medlemmar har gått ur. Det finns nu 165 medlemmar från 33 länder i nätverket.



- I anslutning till årsmötet bjöds vi in till en medlemsdag för att träffa andra medlemmar och utbyta erfarenheter. Vi fick också en genomgång av det nya framtagna "Policy protection policy" där barn och unga har varit delaktiga i framtagande av dokumentet. Alla medlemmar måste från och med 2018 ställa sig bakom policyn eller ta fram en egen. FFFF har valt att ställa sig bakom. Vi gick också igenom "Childrens participations strategy" som följdes av en workshop som leddes av barn och unga för att ta fram Eurochilds strategiska plan för 2019–2021.

Det brukar arrangeras en årlig konferens men under 2017 blev det ingen då inget land tog på sig arrangörskapet.

Styrelsens andra mål inom internationellt erfarenhetsutbyte handlar om att samverka med nordiska organisationer. Det har diskuterats möjligheten att genomföra en nordisk konferens i anslutning till vår årliga konferens, men vi har inte kommit i land med det då vi inte fått intresse från den arrangerande regionen/landstinget/kommunen.

Ytterligare mål för styrelsen är att förmedla och stödja internationellt erfarenhetsutbyte. Ett sätt att verkställa det är att möjliggöra och förmedla studiebesök på ett så bra sätt som möjligt. Ett annat sätt är att delta i det Nätverket för Eurochids svenska medlemmar. Styrelseledamot Marie C O har under 2017 varit aktiv i att tillsammans med Region Örebro län att arrangera nätverksträff. Syftet med det svenska nätverket handlar om att marknadsföra Eurochild som organisation i Sverige och att föra ut dess program och policy på nationell, regional och lokal nivå. Även bevaka intresseorganisationernas skuggrapport till FN:s barnrättskommitté. För att diskutera spridning av Eurochids arbete har nätverket försökt att få kontakt med svenska EU-parlamentarikerna Anna Hed och Anna-Maria Corazza Bildt. Tyvärr har de tackat nej i sista sekund. Under 2017 har det förts diskussioner med Stiftelsen Allmänna barnhuset om medlemskap i Eurochild då det svenska Eurochild nätverket ser de som en viktig aktör för att sprida Eurochids arbete. Eurochids generalsekreterare har också besökt Barnhuset.

Redan 2016 försökte vi få med Eurochids generalsekreterare till Barnrättsdagarna för att prata barnkonvention som lag. Tyvärr kom förslaget in för sent. Vi gick dock i land med det till Barnrättsdagarna 2017 och generalsekreteraren tillsammans med Central union for Childs Welfare i Finland informerade om hur de arbetar för att påverka EU:s lagstiftning för att stärka barnets rättigheter.

Ett av de svenska Eurochild-nätverkets träff var i anslutning till EU-toppmötet i Göteborg då vi träffade Eurochids generalsekreterare som var föreläsare vid ett EU-seminarie.

Under 2017 har FFFF fått förfrågan om att ingå i ett europeiskt nätverk kallat Expoo för nationella organisationer för familjecentralsverksamheter. Ansökan om medel från ERASMUS medel lämnades in. Syftet med nätverket är att utbyta erfarenheten om bl.a. evidens. Tyvärr fick vi avslag på ansökan.

## **11. Projekt**

### **SAM-verkstad**

Framtagandet av SAM-verkstad är nu färdigställt och finns att tillgå på föreningens hemsida. På konferensen i Gävle fanns det möjlighet att delta på ett seminarie.

### **Revidering av informationsbroschyren**

Vi har normgranskat broschyren och därefter förnyat illustrationerna. Dessa har spridits genom mail till alla regionala kontaktpersoner och finns också att hämta på hemsidan.

### **Familjecentralsdialog (FCD)**

FCD bygger på att ta tillvara deltagarnas engagemang och kunskap för att identifiera utmaningar, hitta nya former för lösningar och skapa handling inom ett visst område Under året har vi erbjudit fem regioner att testa familjecentralsdialogen med ett visst ekonomiskt stöd. Det har varit tre regioner som visat intresse men ej hunnit genomföra dialogen under 2017.

## **12. Påverkansarbete**

### **- Almedalen 2017**

Sommaren 2017 hade FFFF representanter från styrelsen med på Almedalsveckan.

Vi hade utställningsplats på Barnrättstorget – Lilla Almedalen som var beläget vid Konstmuseet. Där hade arrangörerna sammanfört organisationer som på olika sätt arbetar för barns bästa. Under veckan hade vi seminarie med titeln: *Familjecentralen – En bra start i livet. En arena för arbetet med jämlik hälsa* och ett så kallat tältmöte med paneldebatt med representant från riksdagspolitiker, Myndigheten för Familjerätt och Föräldraskapsstöd (MFoF) samt Allmänna barnhuset. Under hela veckan bemannade vi vår utställningsmonter och samtalande med besökare om Familjecentralsarbete. Vi hade även möjlighet att besöka andra seminarier och synliggöra Familjecentralen genom att vara där.

#### **- Barnrättsdagarna 2017**

Föreningen var representerad på Barnrättsdagarna som 2017 hade tema "Barnrättsperspektiv på migration, integration & inkludering". Föreningen var ansvarig för ett seminarie som hette "*Familjecentralen – en mötesplats för kunskapsutveckling och integration*".

*Till slut vill vi rikta ett tack till er alla medlemmar, alla ni som har varit med och bidragit under 2017. Tack ni regionala kontaktpersoner, ni möjliggör att vi har en bra uppdatering av vad som händer runt om i landet.*

*Engagemang och nytänkande präglar allt det ni gör. Ert arbete som ni gör på era familjecentraler ute i landet är så viktigt. För att kunna möta barnfamiljernas behov krävs samverkan. Samverkan möjliggörs genom familjecentraler där mödra- och barnhälsovård, socialtjänst och öppna förskolan samarbetar. Hur kan vi utveckla former för att arbeta ännu mer med barnet och familjen utifrån deras situation på våra familjecentraler?*

*Theodore Roosevelt sa en gång, Gör vad du kan, där du är, med det du har. Det är en utmaning för alla på familjecentralerna att skapa team över organisationsgränser. Det är ingen självklarhet att ett teamarbete uppstår bara för att olika professioner arbetar tillsammans under samma tak. Ett teamarbete ska skapa samarbetsvinster och öka förmågan att upptäcka och tillgodose behov bland barnfamiljer. Närheten till varandra skapar snabba och enkla vägar. Personalen som samverkar kompletterar varandras olika kompetenser och möjliggör att helheten blir mer än summan av delarna.*

*För att landets alla familjecentraler ska kunna skapa goda förutsättningar för barnet och familjen behöver vi alla era olika professioner, utifrån våra olika kompetenser och resurser. Vi behöver arbeta målmedvetet tillsammans för att kunna bilda en väl fungerande helhet. Låt 2018 bli det år då vi alla har ett perspektiv där barnets och familjens eget skapande av värde i vardagen står i fokus.*

*styrelsen/genom Åsa Pettersson, Ordförande*